

doctrines. -3 A rationalist, sceptic; वेदवादरतो न स्यात् पाखण्डी न हेतुकः । शुष्कवादविवादे न कंचित् पक्षं समाश्रयेत् ॥ Bhāg. 11. 18. 30. -4 A heretic; हेतुकान् बकवृत्तांश्च बाष्पात्रेणापि नार्चयेत् Ms. 4. 30.

हैम a. (-मी f.) [हिम-हेमन्-अण्] 1 Cold, wintry, frigid. -2 Caused by frost; घृणालिनी हैममिवोपरागम् R. 16. 7. -2 Golden, made of gold; पादेन हैमं विल्लिख पीठम् R. 6. 15; Bk. 5. 89; Ku. 6. 6. -3 Of a golden yellow colour. -मा, -मी Yellow jasmine. -मम् Hoar-frost, dew. -मः An epithet of Śiva. -Comp. -मुद्रा, -मुद्रिका a golden coin.

हैमन् a. (-नी f.) [हेमन्त एव हेमन्ते भवो वा अण् तलोपः] 1 Wintry, cold; गजपातिद्वयसीरपि हैमनस्तुहिनयन् सरितः पृषतां पतिः Śi. 6. 55; Ki. 17. 12. -2 Pertaining to winter, i. e. long (as nights); प्रेम्णा मनःसु रजनीष्वपि हैमनीषु Śi. 6. 77. -3 Growing in or suitable for winter; हैमनैर्निवसतैः सुमध्यमाः R. 19. 41. -4 Golden, made of gold. -नः 1 The month Mārgaśīrṣa. -2 The winter season (=हेमन्त q. v.). -3 A kind of rice which grows in winter (षष्टिक).

हैमन्तिक a. [हेमन्ते काले भवः उञ्] 1 Wintry, cold. -2 Growing in winter. -कम् A kind of rice.

हैमल See हैमन्त.

हैमवत a. (-ती f.) [हिमवतो अदूरभवो देशः तस्येदं वा अण्] 1 Snowy. -2 Flowing from the snowy, i. e. Himālaya mountain; आनन्दशीतामिव बाष्पवृष्टिं हिमस्युतिं हैमवतीं ससर्ज R. 16. 44. -3 Bred in, belonging to, or situated on, the Himālaya mountain; यद्यच्चक्रे महाबाहुस्तस्मिन् हैमवते गिरौ Mb. 3. 160. 4; स्थाष्वाश्रमं हैमवतं जगाम Ku. 3. 23; 2. 67. -तः A kind of poison. -तम् Bhāratavarṣa or India.

हैमवतिक a. Living in the Himālaya mountain; स हैमवतिकान् जिन्वा करं सर्वानदापयत् Mb. 3. 254. 6.

हैमवती 1 N. of Pārvatī. -2 Of the river Ganges; एवमुक्तः प्रत्युवाच राजा हैमवतीं तदा Mb. 3. 108. 16. -3 A kind of myrobalan. -4 A kind of drug. -5 Common flax. -6 A tawny grape.

हैयंगवम्, हैयंगवीनम् [षो गोदोहात् भवं ऋस् गो ख नि.] 1 Clarified butter prepared from the preceding day's milk, fresh ghee; हैयंगवीनमादाय घोषवृद्धानुपस्थितान् R. 1. 45; Bk. 5. 12. -2 Butter prepared a day before it is used, fresh butter; भिरवा मृषाश्रुदृषदरमना रहो जघास हैयंगव-मन्तरं गतः Bhāg. 10. 9. 6.

हेरण्य a. Golden, made of gold. -Comp. -वासस् a. clothed in golden feathers (as an arrow).

हेरण्यकः 1 Goldsmith. -2 A guardian of golden treasure.

हैरिकः A thief.

हैहय m. pl. N. of a people and their country. -यः 1 N. of the great-grandson of Yadu. -2 N. of Arjuna Kārtavīrya (who had a thousand arms and was slain by Paraśurāma q. v.); धेनुवत्सहरणाच्च हैहयस्त्वं च कीर्तिमप-हर्तुमुद्यतः R. 11. 74.

हैहयः Arjuna Kārtavīrya.

हो ind. 1 A vocative particle used in calling to a person or in challenging. -2 Of surprise.

होइ I. 1 Ā. (होइते) To disregard, disrespect. -II. 1 P. (होइति) To go.

होडः A raft, float.

होइ m. A robber.

होडम् Stolen goods; न होडेन विना चौरं घातयेद्दार्मिको वृषः Ms. 9. 270.

होतृ a. (-त्री f.) [हु-तृच्] Sacrificing, offering oblations with fire; नहति विधिहुतं या हविर्या च होत्री Ś. 1. 1. -m. 1 A sacrificial priest, especially one who recites the prayers of the Rīgveda at a sacrifice; जनकस्य वैदेहस्य होताश्वलो बभूव. -2 A sacrificer; इति वादिन एवास्य होतुराहुतिसाधनम् R. 1. 82; Ms. 11. 36. -3 An epithet of Agni. -Comp. -कर्मन् a. the function of the होतृ. -प्रवरः the election of a होतृ. -ष (स) दनम् the होतृ's seat; होतृषदनाद्देवापि दुरद्रीथमनुसमाहरति Ch. Up. 1. 5. 5.

होतृकः, होत्रकः An assistant of the Hotri.

होत्रम् [हु-ध्रन्] 1 Anything fit to be offered as an oblation (as ghee). -2 A burnt offering. -3 A sacrifice.

होत्रा 1 A sacrifice. -2 Praise; सत्त्वेन कुरुते युद्धे राजन् सुबलवानपि । नोयमेन न होत्राभिः सर्वाः स्वीकुरुते प्रजाः ॥ Mb. 3. 33. 69. -3 Ved. Speech. -4 The office of होतृक priest.

होत्रिन् m. A sacrificing priest who offers the oblations.

होत्री The offerer of oblations, one of the eight forms of Śiva; या हविर्या च होत्री Ś. 1. 1.

होत्रिय a. [होत्राय हितं होतुरिदं वा छ] Belonging to an oblation. -यः The priest who offers oblations to gods. -यम् The sacrificial hall.

होत्वन A sacrificer.

होमः [हु-मन्] 1 Offering oblations to gods by throwing ghee into the consecrated fire, (one of the five daily Yajñas, to be performed by a Brāhmaṇa, called देवयज्ञ q. v.); इष्टियोगः । स एवासिचनाधिको होमः ŚB. on MS. 6. 8. 7. -2 A burnt offering. -3 A sacrifice; R. 3. 38; Mb. 12. 165. 26. -Comp. -अग्निः the sacrificial fire. -कर्मन् sacrificial act. -कल्पः mode of sacrificing. -कुण्डम् a hole in the ground for receiving the consecrated fire. -तुरङ्गः a sacrificial horse; नियुज्य तं होमतुरङ्गरक्षणे R. 3. 38. -घानम् a sacrificial chamber. -धान्यम् 1 sesamum. -2 barley. -धूमः the smoke of a burnt offering or sacrificial fire. -धेनुः a cow yielding milk for an oblation. -भस्मन् n. the ashes of a burnt offering. -भाण्डम् a sacrificial implement. -वेला the time for offering oblations. -शाला a sacrificial hall or chamber.

होमकः See होतृ.

होमिः [हु-इन् मुद् च] 1 Clarified butter. -2 Water. -3 Fire. -4 The Chitraka tree.